

Margo Trappenburg

Opoffering

Sommige dingen ken je als tv-kijker beter in de Britse of Amerikaanse context dan in je eigen land. Het trouwformulier bijvoorbeeld. In Angelsaksische landen trouw je 'for better, for worse, for richer, for poorer, in sickness and in health, to love and to cherish, until parted by death'. Voor Nederland kon ik geen vergelijkbare beloftes vinden, maar mijn vermoeden is dat echtparen in ons land dit vaak ook zo voelen. Dat blijkt uit onderzoek van Chantal Hillebrecht, die interviews hield met koppels waarvan de ene helft chronisch ziek of invalide werd als gevolg van een ongeluk of een beroerte. Hillebrecht en haar collega's wilden weten of deze koppels belangstelling hadden voor een eigen kracht-conferentie om vervolgens hun sociale netwerk te betrekken bij de zorg voor de getroffen partner. De koppels bleken daar niets voor te voelen. In enkele gevallen omdat ze een te klein of te kwetsbaar netwerk hadden, in veel meer gevallen omdat ze dit netwerk niet wilden belasten met uitgebreide zorgtaken. Ze deden het zelf wel. Samen. 'We leven samen het leven van mijn man,' zoals een van de ondervraagde mantelzorgers het uitdrukt.

Misschien komt het omdat ik nooit officieel getrouwd ben, maar ik snap niet waarom

getroffen partners het problematisch vinden om hun volwassen kinderen, broers, zussen en buren lastig te vallen en het vanzelfsprekend vinden dat hun partner zijn of haar leven opoffert. Is dat nu echt de consequentie van 'in sickness and in health'?

In de film *Amour* van Michael Haneke, met in de hoofdrollen de inmiddels allebei overleden Emmanuelle Riva en Jean-Louis Trintignant, zien we een hoogbejaard echtpaar dat ook deze keuze maakt: zij krijgt een beroerte en hij zorgt, voor wat letterlijk de rest van hun beider levens zal zijn.

Hoe ga je als sociaal werker om met dergelijke twee-eenheden? Als een alleenwonende zichzelf verwaarloost is dat soms wel een reden om in te grijpen, maar hoe doe je dit als koppels het samen net aan redden, ten koste van het leven van de gezondere partner? Waarschijnlijk is dat nu een keuze die koppels in vrijheid maken en die moet worden gerespecteerd, maar moeten sociaal werkers deze opofferende liefde niet eens agenderen en doordenken? Vroeger was het normaal dat vrouwen hun eigen leven opofferden voor de carrière van hun echtgenoot. Daar zijn we na langdurig debat ook op teruggekomen. Zouden we ook niet eens moeten discussiëren over de reikwijdte van huwelijksbeloften? ●

Margo Trappenburg is bestuurskundige aan de Universiteit Utrecht en hoogleraar Grondslagen van het Maatschappelijk Werk aan de Universiteit voor Humanistiek.